

„Jak twórczość może przyczyniać się do rozwiązywania problemów społecznych?” – to pytanie zadają sobie w ostatnim czasie badacze twórczości i poszukują niezbadanych dotąd możliwości jej wykorzystywania. Jednym z wyzwań, przed którymi staje współczesne społeczeństwo jest dyskryminacja pewnych grup społecznych i prowadzące do niej stereotypy i uprzedzenia. W niniejszym projekcie stawiam hipotezę, że poprzez stymulowanie pewnych aspektów myślenia twórczego, możliwa jest redukcja uprzedzeń i stereotypów. Znalezienie poparcia moich hipotez w danych będzie sugerowało, że tak pożądana społecznie cecha jak kreatywność może mieć więcej zalet niż dotąd przypuszczano.

Hipotezę testuję w pięciu badaniach empirycznych. W pierwszym badaniu sprawdzam, czy kreatywność i uprzedzenia są ze sobą negatywnie związane, tj. czy im ktoś jest bardziej kreatywny, tym jest bardziej tolerancyjny. Hipoteza ta została w dużej mierze potwierdzona, jednak charakter badania nie pozwala wyciągać wniosków o zależności przyczynowo-skutkowej. Kolejne badania (linia 2) pokazują, że zwiększanie kreatywności, poprzez proszenie badanych o wykonanie ćwiczenia stymulującego wyobraźnię twórczą oraz o wymyślanie tytułów dla obrazków (stymulowanie tzw. myślenia dywergencyjnego) może obniżyć uprzedzenia. W ostatniej linii badań (dwa badania i pilotaż), którą planuję przeprowadzić w ramach niniejszego projektu, chciałabym sprawdzić, czy stymulowanie myślenia twórczego może wpływać także na poznawczy aspekt stosunków międzygrupowych, czyli na stereotypizację. Pilotaż pozwoli wyłonić najbardziej efektywny sposób stymulowania giętkości myślenia, który według proponowanego przeze mnie modelu teoretycznego jest komponentem twórczości, który w największym stopniu mógłby wpływać na stereotypy i uprzedzenia. Sposób ten zostanie wykorzystany do manipulowania giętkością w badaniu docelowym. W badaniach w tej linii użyjemy metody *Who Said What?*, będącej zadaniem pamięciowym, które pozwala na badanie stereotypów w sposób nieuświadomiony dla osób badanych. Dzięki temu będziemy w stanie uniknąć odpowiadania przez badanych na pytania w sposób tendencyjny, zwykle ukazujący ich jako bardziej tolerancyjnych niż w rzeczywistości są.

Projekt stawia sobie zatem na celu nie tylko odpowiedzenie na pytanie „czy twórczość może wpływać na uprzedzenia?”, ale też będzie poszukiwał mechanizmów odpowiedzialnych za ten efekt. Poznanie mechanizmów transferu myślenia twórczego na stereotypizację może być istotnym krokiem w zmaganiach z problemami społeczeństwa, będąc jednocześnie wartościowym z punktu widzenia badań o twórczości.